

Toelichting op Definitief Ontwerp Elsbeek Reigerweg

oktober 2020

Waterschap Vechtstromen en gemeente Hengelo hebben een visie ontwikkeld voor de Elsbeek. Hierin is de opgave gedefinieerd dat de beek wordt omgevormd tot een aantrekkelijke groenblauwe structuur door de stad.

Achter de woningen aan de Reigerweg en Elsbeekweg, tussen de Oude Molenweg en Koekoekweg, ligt de Elsbeek strak tegen de erfscheidingen van de woningen aan de Elsbeekweg aan, wat knelpunten oplevert in het beheer en onderhoud van de beek. Bij hevige regenbuien wordt bovendien wateroverlast ervaren en het terrein is gedeeltelijk dicht begroeid, waardoor het slecht toegankelijk is. Het westelijke deel is in eigendom van woningbouwcorporatie Welbions en is momenteel in gebruik als parkeerterrein. Op dat deel van het plangebied liggen een groen- en woonbestemming. Met de herinrichting wordt dus niet alleen invulling gegeven een schakel in deze groenblauwe structuur, maar worden meerdere doelen gediend:

- *Toegankelijke groenblauwe structuur door de stad*
De beek moet een aantrekkelijke groenblauwe structuur door de stad worden, zichtbaar en beleefbaar. Het gebied moet openbaar toegankelijk worden en goed beheerbaar. Als onderdeel van de Hoofdgroenstructuur van Hengelo dient een duurzame groenstructuur ontwikkeld te worden.
- *Klimaat-adaptief*
De herinrichting heeft tot doel dat het gebied afgestemd is op de veranderende weersomstandigheden. De Elsbeek moet meer ruimte krijgen zodat er minder wateroverlast ontstaat bij hevige buien. Een groene inrichting zorgt op warme zomerdagen voor schaduw en verkoeling in de stad. Bovendien draagt het bij aan vergroting van de biodiversiteit.

Impressie huidige situatie

Proces om te komen tot een gedragen inrichtingsplan

Waterschap, gemeente en Welbions zijn betrokken bij de herinrichting van het plangebied. Aangezien het plangebied direct grenst aan de (achter)tuinen van de bewoners aan de Reigerweg, Elsbeekweg, Oude Molenweg en Koekoekweg is ervoor gekozen de bewoners nauw te betrekken bij de herinrichting van 'hun achtertuin'. Op 7 september 2019 is een buurtbijeenkomst georganiseerd, waar ideeën voor de herinrichting zijn opgehaald.

Er is een klankbordgroep samengesteld die representatief is voor de buurt. De klankbordgroepleden zijn nauw betrokken bij de totstandkoming van het ontwerp voor de herinrichting. Zij vormen de schakel tussen waterschap en gemeente enerzijds en de buurtbewoners anderzijds; ze zijn aanspreekpunt voor en spreekbuis van de bewoners die niet in de klankbordgroep zitten. Wensen, kennis en ideeën van alle buurtbewoners zijn via de klankbordgroep ingebracht in het ontwerpproces. Daar waar specifieke vragen of opgaven aan de orde waren, zijn huiskamergesprekken gehouden om met de betreffende bewoners in gesprek te gaan. Dit zorgvuldige proces heeft geleid tot een gedragen ontwerp voor de herinrichting van de Elsbeek.

Impressie buurtbijeenkomst en klankbordgroepbijeenkomst

Toelichting Definitief Ontwerp

Het plangebied van de Elsbeek vormt een schakel in de groenblauwe structuur die terug wordt gebracht in Hengelo; een parel aan een groenblauw snoer. De beek vormt samen met een wandelpad erlangs het snoer. De 'parel' wordt heringericht tot een lommerrijk gebied met veel groen, een aantrekkelijke plek om te verblijven en met spelaanleidingen voor kinderen, maar ook een plek die interessant is voor flora en fauna.

Waterhuishouding/beek

De beek krijgt meer ruimte en komt centraal in het gebied te liggen. De oevers worden verflauwd, variërend tussen 1:3 en 1:5. Halverwege het gebied wordt een zijtak gerealiseerd die bij hoog water mee gaat doen in het stroomprofiel (meestromende waterberging). Dat leidt tot extra bergingscapaciteit waardoor wateroverlast wordt voorkomen.

Nabij de Oude Molenweg en Koekoekweg is de ruimte beperkt door aanwezigheid van (toekomstige) woningen. Een beekprofiel met aan weerszijden natuurlijke taluds is daardoor niet mogelijk. Er is voor gekozen de beek op deze plekken aan één zijde te voorzien van een kademuur en aan één zijde een natuurlijk talud van minimaal 2:3. De kademuur kan worden 'vergroend' door deze geschikt te maken voor planten als bijvoorbeeld de varen.

In verband met de veiligheid wordt op de kademuur een hekwerk geplaatst, soortgelijk als de hekwerken elders langs de Elsbeek en Drienerbeek. De gemetselde muur langs de Koekoekweg wordt ook vervangen door een hekwerk, waardoor de beek beter beleefbaar wordt vanaf de openbare weg. Toepassing van eenduidige hekwerken leidt daarnaast tot meer herkenning, zichtbaarheid en beleving van de beek als groenblauwe lijn in het stedelijk gebied.

Referentiebeeld hekwerk

Referentiebeeld vlonder

Referentiebeeld wandelpad

Langs de achterzijde van particuliere tuinen wordt een leiding/waterafvoerbuis aangelegd, waar bewoners indien gewenst op aan kunnen sluiten, om hemelwater van de daken en/of verharde oppervlakken af te kunnen koppelen.

Nabij de garageboxen aan de Koekoekweg wordt een grondwallekje aangelegd als scheiding tussen het plangebied en het pleintje voor de garageboxen. Dit wallekje voorkomt hier wateroverlast in de garageboxen. Tevens wordt er voor gezorgd dat het water vanaf de garageboxen op een natuurlijke wijze kan afstromen richting de beek.

Medegebruik

Het plangebied wordt openbaar toegankelijk. Een halfverhard wandelpad van 1,5 meter breed loopt door het gebied en verbindt de Oude Molenweg en Koekoekweg. Het pad wordt aan weerszijden verstevigd zodat het tevens dienst doet als onderhoudspad. Om de achtertuinen van zowel de Elsbeekweg als Reigerweg bereikbaar te laten zijn en het gebied te kunnen beheren, loopt in het centrale deel van het plangebied aan weerszijden van de beek een pad. Door vlonders kan over de beek worden gelopen. De oostelijke vlonder bestaat uit twee niveaus, zodat deze ook gebruikt kan worden als zitelement en als speelplek, waar kinderen dichtbij het water kunnen komen. Naast deze vlonder worden nog enkele (picknick)banken in het gebied geplaatst en er worden stapstenen en een boomstam neergelegd als spelaanleidingen.

Referentiebeeld stapstenen

Referentiebeeld spelaanleiding

Om voldoende privacy te bieden aan de bewoners, worden de achtertuinen voorzien van een schutting, voorzien van een naar de tuinen toe draaiende poort (1 meter breed). Er is gekozen voor toepassing van één type schutting, zodat een eenduidig en rustig beeld ontstaat. De schutting wordt ca 1,8 meter hoog. De bewoners aan de Reigerweg ter hoogte van de 'Flessenhals' krijgen een bredere poort (3 meter breed), zodat zij hun auto in hun achtertuin kunnen parkeren. De betreffende tuinen zijn met de auto bereikbaar vanaf de Koekoekweg. Om het groene en lommerrijke karakter ook

vanaf de Koekoekweg te beleven, is er voor gekozen het halfverharde wandelpad door te trekken tot de Koekoekweg en de extra breedte die nodig is voor de auto, uit te voeren in grasstenen. Vanwege het minimale gebruik met de auto zal er alsnog een groen beeld ontstaan.

Referentiebeeld schutting, poorten en keerwand

De BSO grenst met haar achterterrein aan het plangebied. Vanwege voldoende lichtinval in het gebouw en gebruik van achterterrein en plangebied wordt hier als erfscheiding een laag hekwerk toegepast.

Groen

Het plangebied maakt deel uit van de Hoofdgroenstructuur van de gemeente Hengelo. Dit is de samenhangende structuur die minimaal nodig is voor het beschermen en ontwikkelen van een gezonde groene basis in de stad, ten behoeve van een optimale leefbaarheid nu en in de toekomst. Het bestaat uit ecologisch waardevolle gebieden, groene verbindingen, karakteristieke groene plekken en zones in de stad en groenstructuren die de ruimtelijke opbouw in stad, wijk en buurt versterken. Het vormt de drager van het groen in de stad.

Enkele bestaande bomen is van goede kwaliteit en te behouden en is opgenomen in het ontwerp. Om de Hoofdgroenstructuur in het plangebied te versterken is gekozen voor een divers sortiment aan (inheemse) beplanting: beplanting die klimaatbestendig is, die nabij de beek tegen overstroming kan en die bijdraagt aan vergroting van de biodiversiteit. Daarnaast is in overleg met de bewoners gekozen voor toepassing van 'eetbaar groen': een boomgaard met hoogstamfruitbomen, pluktuin en notenbomen zijn ingepast in het plan. Bovendien heeft een groot aantal soorten een sierwaarde in de vorm van bloei of fraaie verkleuringen, wat de belevingswaarde vergroot.

Naast bomen worden heesters aangeplant. Bij de keuze van deze heesters is wederom gekeken naar de bijdrage aan de biodiversiteit en beleving. De heesters nabij de schuttingen dragen er bovendien aan bij dat het beeld van de schuttingen wordt verzacht. Er wordt een afwisselend extensief en intensief beeld ontwikkeld; rondom de beek komt extensief beheerd kruidenrijk grasland, langs de randen van het plangebied wordt het gras intensiever beheerd.

Referentiebeeld intensief/extensief beheer

Langs de beek ter plaatse van de 'ingang' aan de Koekoekweg staat nu een oude Ligusterhaag op de erfgrans. Deze haag wordt vervangen door een groene erfscheiding, bij voorkeur een nieuwe groenblijvende haag. In overleg met de bewoners wordt een definitieve keuze gemaakt. Op een aantal locaties dienen nog maatwerk oplossingen te komen. Deze moeten nog besproken worden met de bewoners en zijn daarom nog niet uitgewerkt, maar worden meegenomen richting de besteksfase.